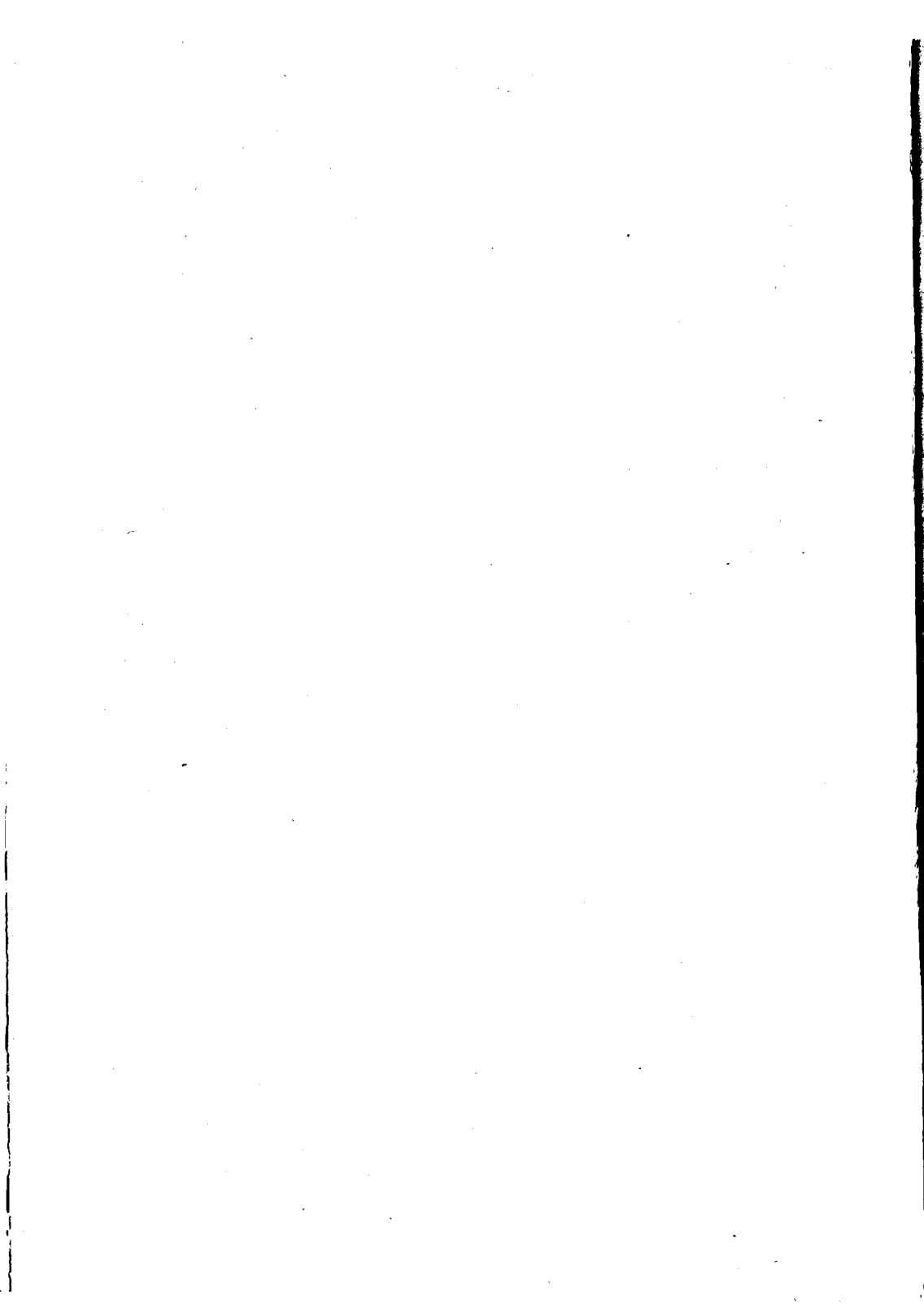

ЛЕСЬ ГЕРАСИМЧУК

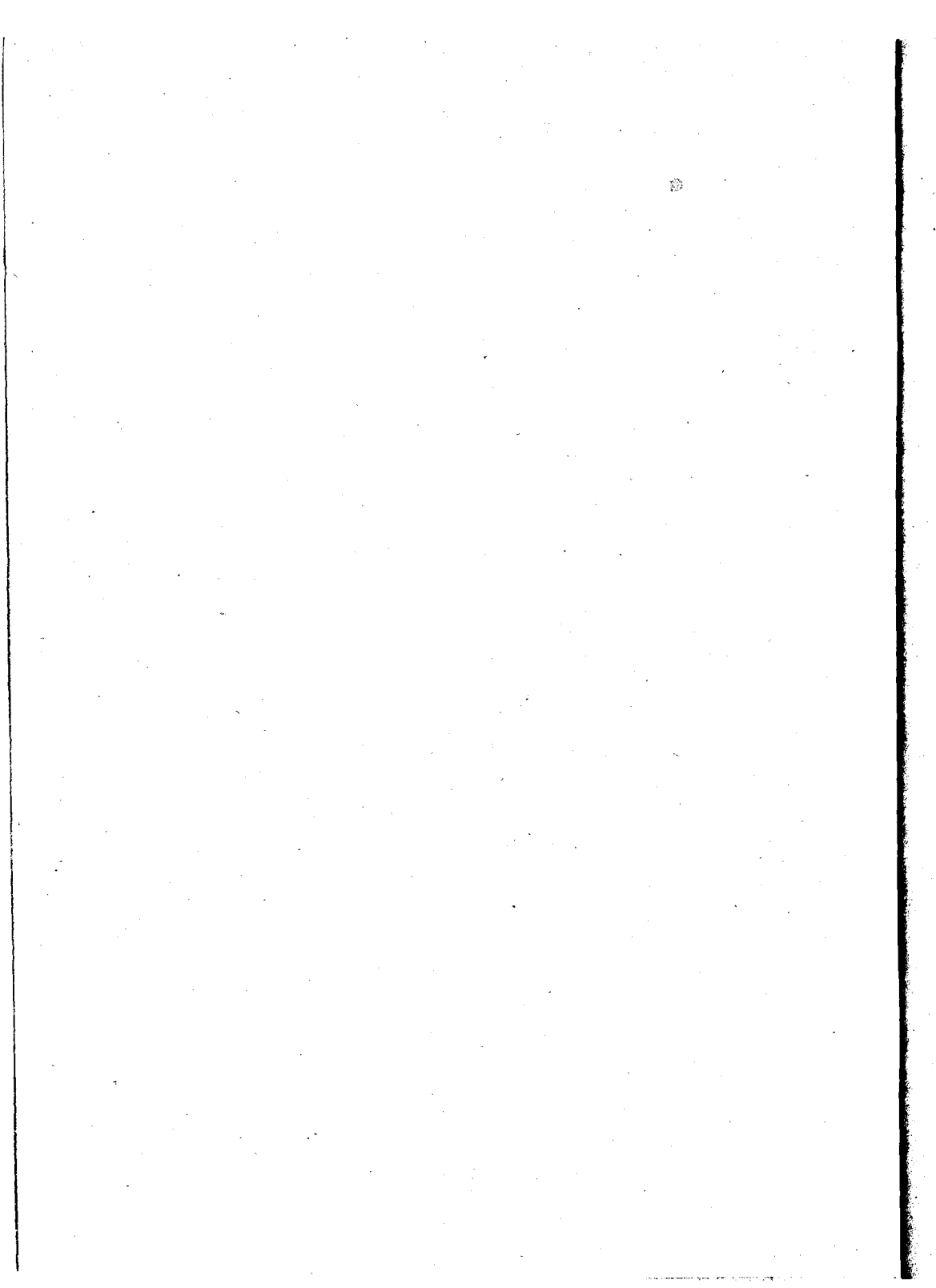

ЛЕСЬ ГЕРАСИМЧУК

ЦЕ ТИ СКАЗАВ

Вибрані вірші

КИЇВ
1994

* * *

день коли вірш із себе
скидує шати прудко
як обійми вогню
залишаючи саме голо-
сіння не скрипок восени
вітровієві на
насіння
а кольору чи тіні його
між неквапливими
краплями дощу

* * *

що це – совісті ексгумація
нація
посипана просом прокидається
після
конференції
чи просто
Господеві Богу до лекції
спудеї готують оповідки про Курція
шкіци про любовці під нац-
скирдою
на перелазі що на ТБ
з квачем у трубі під столичним майданом
чи біля ялинки – срібло з півтоном –
що плутопієм світиться разом з Богданом
дати розстрільні
дозвільні заклики
добродії вбрані
як до суду над суддями у неділю –
сидять голубойки

у селянській ідилії
з паперу й фольги та
гудуть напившись блекоти
sibi quisque рессат*
чамріючи від спеки чи від пудьги
... кришки посиплеш з не свого столу
як завгодно було Христові
Кору трішки згадаєш із коринятком
і те що слова утрачають корені
і те що горобині на свято
наспилось як птахи перелітні
сузір'я іскльовують

* * *

я так не звик усе занадто просто
як поєдналися лади чижинські
тремтливий обійнявши простір
і звук несамовито чистий

нічий ще звук
либонь з мого неспання
чи з давніх
грецьких ще алітерацій
так кидається тінь уранці
до тиші припадаючи востаннє

* * *

чи в атраменту незвичний колір
чи борозна волохата у ручки
огортає мене беззгучно
мана неவிгойного болю

до самої дзвінкої півночі
і далі де світлєл бузувірство
де хиткі усесвітні версти
пульсують над безоднею плинучи

---

* кожному своє покутувати (лат.)

а далі збігаються в крапку
у зніцію усевидючу
у безпрозирну незцілючу
і мене поривають раптом
до моєї недолі на прощу
в цю вируючу чорну рану

* * *

блукав по хаті невибагливий акорд
там двері зачепив
там погойдав канапу
там довго струшував червоний не-
кольоровий телевізор
де з купи електронного лайна
ліпилась світова війна
а відтак мовив
рипко й звично перед-
поворічно

я тобі рахдоніте безверхий
серед простих повішаних пот
покажу де копав твій народ
як стинає найтязьміщій світ
з живого міту живий ще міт
як бринить від катівських рук
на згарах часу обвуглений звук

як чарівно співа про загин
реставрований грецький кін

бо так просто у нотах кількох
не видно де мешкає Бог
і чому з усього огрому
де панує жертовний морд
залишився для вжитку для дому
один недоладний акорд

* * *

і ти мій найстрашніший в світі пес
задравши хвіст по снах моїх шугаєш
лякаєш гарних дам

і очі наче без
віщують як Мішель де Ностр-Дам
весній початок і кінець котам
а потім лапу з шовку покладеш
немов на схизму перську сутінь веж
уже приречених
ще візантійських
і з притиском світанково зітхнеш
ще й піби мовиш усечуїним посом
Don't worry, boss, хазяїне, опосум

* * *

зустрічалися розпач із безнадією
котам відпущення як іконоклястам
ну що здавалося б в часу вкрасти
що зоряну космічну подію

заплетену у моє неспання
в осирісову траву на дешці пам'яті
вікнам тоскно в обіймах каменя
на стані тонкому мрійливої бані

несталі беруться за руки рими
плутаючи світлу візантійське волосся
як просто прихиляється осінь
хитаючи на мозаїках криши

так просто губитися в складках сторіччя
і тіням зі світлом давньо і п'ярко
б'ється у скронях як полонянка
недовідома гностична притча

* * *

з усіх ознак котрі тобі я дам
жадоба невтолимого творіння
ти оживлятимеш смертельну тлінь
і з пустки побудуєш храм

ти полум'я здобудеш з чорноти
ти з себе видобудеш путь
щоб кожний зміг прибитися, прийти
де буде храм і де пробудеш ти
де ворог проти них земних не знайде пут

* * *

хто ворог а хто не ворог
де життя а де смерть
пам'ять моя з усіх одверть
про цей пригадує борг

де ти пророк майбуття
де ти співець загину
це для мене – пустеля полину
як закляте відьомське шиття

катів не чекає покута
провини немає у винних
лише на могилах купини
розривають пам'яті пута

* * *

на листопадовій гілці
свіжовипрані панчохи
перебирали ногами
несходимі дороги

чорна хмара з гуркотом перебігла
вихор струни почіпав і покинув

хтось вікно
поклав крайнеба
і роздмухав у ньому червоне

а дорога на довгі гони під
свіжовипраними панчохами
ні на секунду не зупинялась

* * *

що мені діяти з нетверезим трамваєм
з його сидіннями протерто-зачитаними

що чинити з прес-автобусами
які вигискають з мене любов до ближнього

ліхтар цеглисто падає мені на руки
паче опівночі бере у заліза

тисячі оптичних прицілів
родинно квітнуть на блочних мурах

онде починається щастя радість
палець на кюпці пуску
спасіння на відеоекрані

* * *

промінь блукає по блочній кліті
у фіранок розкрилля
як у когось з Розетті
а увесь неймовірний світ
маком набраний у газеті

літерам моторошно від неспання
щось плесо свічада прагне згадати
щось від самісінького початку
від вступу скрипок
і від флейти Пана

* * *

Десь на горищі
і вище, де Місяць
щомиті чекав на затемнення,
збиралися візантійські теми,
наче тіні в переддень благовісту.

Стіл непевно тримавсь
од розлитих на ньому напоїв,
між собою помалу перекліпувались лампи,
і, сахаючись чорноти, що вела від саміської рампи,
Флоренський і Лосський,
партію почавши гобоя,
кінчали тоскним східним убозтвом.

Тіні спочатку сиділи сумирно:
там, де ноги починаються в тіней,
не опуклилась тьма,
не текло солодкеве миро,
не бентежило ніздрі
квітневим київським спліном.

/десь в долині
ніс трамвай
сто завбачливих снів
десь в трусському метро
задихались від щастя
спресовані люди
і північного міста груди
відлунювали слова
останнього евангеліста/

Саме так починався на горищі бенкет
найпрозорішої сіренької барви:
критик, містик, завклубом, поет
та зі смальти дві складені лярви.

Все чудово: за стелю вчепившись,
протест
від гобоя то раз хилитнеться, то другий,

то муху впіймає,
то дусить квітневу муху
непоборною силою християнського духу.

І від цього покутного скопу
тіні бере невідома паспага,
мов судилось якомусь морону
скласти угоду на продовження тому.

А відтак розповзається тьма,
свідомість змивається, як зайвина з полотен,
тікає, як глузд із ранкових газет, –
це останній бенькет:
критик, містик, завклубом, поет
і – для кольору – дві санкюлотини.

А як стіл підіймає натомлені ноги
і живіт починає пекти невиразним пеком –
не для втіхи і не для розради, –
починають шукати між тінями зрадінка,
бо потрібна маленька, своя небезпека.

Небезпеку знаходять: недолугу та – власну.
і пробують грати за нею секс –
тетом, а потім дуєтом – поет і критик,
а тоді – в унісон і соло,
і, зрештою, витерши нею зі столу,
поправляють краватки, застібають жилети
і – як протяг веде – посуваються до порогу.

А з порогу – в безмежну київську ніч:
тіні в небі, в сузір'їв неспання,
і до ранку по всьому місті
народиться з кожної тіні
передчасне квітневе листя.

27–30.04.78

* * *

бавиться дим у готику
стрункішають
під вінком осики
осінь тепла

на кожному патику
проростають весняні крики

проростаю і я
на нагробках
на жовтих
бетону
до землі
долітає зі жмені земля
і топ відлетілий
до свого вертає тону

* * *

Станіславу Пацієвському

ожинова
ошитківська
чутлива ніч –

її нема уже
на жодній мапі:
нас двох та пес –
ми всесвіту сліди
читаєм на рінистому піску

* * *

ще перший не встигав дзвінок
попід долоні попід
подушку схватись
а вже був другий –

клопіт

третій –
що в кожній літері
в клітині кожній не вгавав
як клекіт
в горлі наболілім
бо ніде нема
від нього ні поради ні рятунку
я знаю сам: в шухлядах, днях
в думках моїх
суцільний непорядок
у звуках безлад

та найбільше з лих:
настане час такий
оглушливий як безум
ушухне біль і спогад його й клекіт
я руки відніму
та не почую більш дзвінок
ні перший
ні другий
ні третій!..

* * *

а хтось мені читав
із-ваших найдавніших
і вами призабутих вже книжок
а місяць із зелених віршів
творив поквапно хрускотливий шовк

і неспокійний рух зіниць
по ще не торканій опівнічній пороші
здавався – з візантійських таємниць
які чернець дбайливо клав у кошіль

* * *

щось сталося з ліфтом
носило його як листя
я всі перепробував кнопки
усе надаремно

повз недремні зашклені двері
чужі пролітали домівки
і руки з плакатів
обличчя з плакатів
та черги
по задоволення шлунку

ще тіней гомін лункий
і контури вулиць
на шлях мій нерівний схожі

я поверх свій проминув
і стіни де дочасу тепло витає
і трамвай де товчуться
турботи мої щоденні
де дружину мою до пари
навістили поштиві лари

а на вулиці просто під ноги
золоті та криваві
птахи сідають

... я всі перепробував кнопки
усе надаремно

* * *

Сплять двері. Сходи. Ледь зітхає ліфт:
сьогодні в нього весняна відпустка.
І німфи пурхають в парадних до світання,
від сну тікаючи, від рук блакитних світла.

... мене в цю пору привітає кіт,
що причвалав із темряви горища, —
там, крізь провалля, хижий небозвід
ляка луною незнайомих звірів.

Десь віє тут домівкою й теплом,
підводиться з рипучих ліжок людство,
і ночі нерозкритій том
погойдує розхитаний стілець.

* * *

надто довго
наші слова
примірялись одне до одного

пробували навзаєм підлітати
галузились одне з іншого
тримати у жменьках листя
гомін безлюдного міста

пробували пальці зчепити
і лунали під цим склепінням
сотні сторіч Софії

пробували
на собі тримати
осінь якій було тяжко

а коли їх раптом не стало:
ні гомону, ні сторіч, ні ваготи, —

продовжили далі розлет свій галактики
відривались один від одного континенти
та хмарам на бузкових розломах
пульсували білі нитки морозу

МАЙЖЕ ЗА СЕНДБЕРГОМ

гультіпака березцівська Мурка
з усіх кіток либонь пайтямуша:
обійстя чужі обійшовши
заникує побалакать ніби про миші
а сама до ослопу прискочить
грайливо китайським хвостом отулиться
вулишний порох із лапок струсить
і сидить як імла нечутно
тільки глипає самозабутньо
на порожню виморочену майстерню
на пензлі котрі навіть сонце призахідне не торкає
на рами де помістилося б півсвіту живого . . .

а тоді мовчки щоб ані слова не зрушити
тікає в свої вересневі злигоди

* * *

лютий задушний зі словесного смогу
з логосом перебудовним учорашніх жандармів
леле моя місяць з циноброю
високо на хартіях завітчаних мурів
заклечаних повішалъників у міських трупаннях
що виборюють першість у соцзмаганні
де похитуються у чергах на ядушому вітрі
оди-
гітрії
оди, сонети, пеани
на чернігівському фортеп'янні у клубі
і там
де струпи тримаються ще на іконі
кілька грубих пташок на припоні

* * *

„В пепелъ забвѣнія все час погребает,
О чесом писаніє нам не возвѣщает”.

(„Анонімні вірші з часів
шведської інтервенції”)

З усіх небесних шпальт,
Господи, – твоє благословіння –
риби, музика, манна,
помешкання кооперативне і ванна
зелена, як Фальк,
як про помилування моління
з молитвою доброю на вустах:

прости мені, Господи, прах мій та страх.
Я поштливо зімаю дах –
ми з капелюхом ледве встоїмо на ногах –
в моєму домі, в голові моїй у першому томі,
де галузка у дзьобі птаха твого непорочного, –
Слово Твоє віщує рятунок.
І висипаються в мене, як останні кутні,
усмішки мої благобутні,
а хмарка перекидається над дахом моїм,
як риби жива половина.

ВІЗІЯ

вже пізно
ось домучу рядки
про добування заліза
про меліорацію, ліс і квітки
і
вхопивши за ногу редактора
тактовно літатиму з ним по кабінету
потім
утомившись від літань і прелюбства
кину на стіл як на червону планету
духовний витвір
прогресивного людства

дарма що – як до того ідеться –
совість дзвонить у двері
та й замок на дверях фікція –
не пускаю нікого
Й над димом цигарки химерю:
дім мій – моя фортеця

власне

фортеця
достеменно бароко
на ньому табличка висить з законом
а там де закон почепивсь за фортечний гак
дрімає та плаче
над табличкою шпак
та покинувши користь його і бурість
лину туди

де як сон розцвітає редактор
і в хвилину душевних одверть
скликає птахів на небесну твердь
він прощає мені недоречність і дурість
та – немов заповіт – повертає рукопис

рукокріплення
я знову
хапаю його за ногу
і просто з порогу
летимо в далину квітневу
данину складати вогневу
повз фортецю і трохи далі
де туалет, гардероб і їдальня
де враховуючи смак і манери
подають на вечерю гетер
(є свідомі а є й несвідомі:
невідомі шляхи редакторські)

так несемо ми спільну кару
до угоди і гонорару

... далі – рукопис обирає свою дорогу
редактор ліфт як дружину чужу обіймає
а я шукаю фортецю з табличкою під шпаком
викликаючи розпач любові своєї та гнів

власне – пізно
ще кілька рядків

* * *

Досвітній морок відбивається в площинах,
сторожкий шум блука по підвіконні –
все луноко спить.

І я
на сизім простирадлі диму
нерукотворний свій лишає образ.

Десь тут зітхає телефон:
зв'язки свої то губить, то знаходить,
а у перервах кличе, наче розпач,
далекий запах ще одної втечі.

А це –
квітневе перше соло птахів...
Ще не початок. Піднято смичок.
Я плутаюсь, пеначе у волоссі,
між партіями, яким дати вступ.

Нехай звучать оці блакитно-чорні
каскади верб попід твоїм вікном,
хай сміттярам однині і довіку
епоха розкриває таємниці,
нехай трамваєм гра Еол на лірах:
ні тіней ще.

Вчепившись за квартиру,
краплі вивчають форми сфер.

Тепер пора. У двері Агасфер
тобі кладе ранкову пошту.

* * *

із церквою
ми пагорбом удвох
(ще голуб наче Божий Дух)
минаючи яруги під дощем ходили

загубили годинник години епоху . . .
епоха слизькими текла краплями
лишаючи нежить
і святих кольорові плями

воно хоч і слизько
та з Божим храмом
(дивний витвір марновірного Гуса!)
щоб не впасти у твань

як достіглий плід

ступаєш по-гусячи
слід до сліду
і камінь до серця
і незвична духовна високість
висотує пам'ять
затуляє здивований ріт:

ось Поділ
ось засапаний людський рід
бачить сон
і Червону запльовану площу
бачить храм і святих
в листопадову чорну хлющу
в душну ніч
посеред неопалих дерев
власне – сон
і я сам собі храм, –
під портал що наповнений вітром
злітає нізвідки зігрітись
оспалий голуб

* * *

тиша стискає високе моє безгоміння
слово ладне наче папороть потай розквітнуть
так один на один підступно крадеться безглуздя
прагнути простір бездиший наснажити духом початку

де ж тут де виміри тільки в уяві
де ж тут тривання в криївках нічного поталу
дух-бо єднає зі світлом всесвітні темноти
вогке безмежжя із сухістю гострого лету

сам собі створиш і буде довіку перетин
сам собі зліпиш і будуть у звуках насельці
сам їх уславиш і сам бідуватимеш з ними
букво –
жерам до скону вістуючи лишко її руїну

суджена їхня – це відповідь
в тебе – ритм і павза
в них – це чуття до огрому а в тебе
безкраї зіщулений в кульку
завбільшки з твоє неспання

Боже, даруй на зупинках
що ти заюрмив серед сміття
Боже, даруй серед краму
що ти розіслав між гидоти
Боже, даруй серед руху
який ти прирік на безумство

раз на усе існування
життя поєднати зі смертю
стати отим нероздільним
із чого творив ти руїну

* * *

ти кладеш фарби так щільно
не лишаючи місця моєму щему
ще трохи будинок відсунуть
і зійшло б ще раз зосліпу сонце

але ж як відсунуть – до струпілого муру
притулився трамвай і ти у трамваї
на червоному з Севану зелене
нам лишатися позачасно
і рушати сили немає

а коли поскладаєш барви
де їм знову буде безкарно
помолися за світла частку
за мене

* * *

який буває присмак в самоти
як вітру кров кричить у хуртовині
ні, ми з тобою далєбі не винні
не здатні в тишу увійти
в домівку павз мовчань і злетів
де розміри віршів первинні
ще не торкалися поетів
а звук при звукові у плині
не став ще дивом марноти –
дим цигарок дримає в кріслах . . .

такий буває в неї присмак

* * *

Маючи право по хмарочосах
спинаються хмари маючи право
на шампанському бубоні
на саміському прюзі місяць
переручає сонцеві естафету
маючи право поплугати
подвір'я моє з Олімпією

ПРО АВТОРА

Народився у Києві 1944 року. 1968 року закінчив факультет іноземних мов КДУ. Перекладав художні, релігійні та філософські тексти з англійської, грецької, французької, польської та ін. мов на українську та з української – на англійську. Опублікував різними мовами десятки розвідок з галузі філософії, теорії перекладу, літературознавства, театрознавства тощо. Перша збірка вибраних віршів „Зодія” видана у Києві 1993 року.

ЗМІСТ

„день коли вірш із себе”	3
„що це – совісті екстгумация”	3
„я так не звик усе западто просто”	4
„чи в атраменту незвичний колір”	4
„блукав по хаті”	5
„і ти мій найстрашніший в світі пес”	6
„зустрічалися розпач із безнадією”	6
„з усіх ознак котрі тобі я дам”	7
„хто ворог а хто не ворог”	7
„на листопадовій гілці”	7
„що мені діяти з нетверезим трамваем”	8
„промінь блукає по блочній клітці”	8
„Десь на горищі”	9
„бавиться дим у готику”	11
„ожинова”	11
„ще перший не встигав дзвінок”	12
„а хтось мені читав”	12
„щось сталося з ліфтом”	13
„Сплять двері. Сходи. Ледь зітхає ліфт”	14
„надто довго”	14
Майже за Сепдбергом	15
„лютий задушний зі словесного смогу”	15
„З усіх небесних шпальт”	16
Візія	16
„Досвітній морок відбивається в площинах”	18
„із церквою”	19
„тиша стискає високе моє безгоміння”	20
„ти кладеш фарби так щільно”	21
„який буває присмак в самоти”	21
„маючи право по хмарочосах”	22
Про автора	23